

Pk-yrittäjäbarometri, syksy 2015

Alueraportti, Lappi

Esipuhe

Suomen Yrittäjät, Finnvera Oyj sekä työ- ja elinkeinoministeriö tekevät yhteistyössä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa ja taloudellista toimintaympäristöä kuvaavan Pk-yritysbarometrin kaksi kertaa vuodessa. Barometri julkistetaan sekä valtakunnallisena että alueellisina raporteina.

Valtakunnallisessa raportissa tuloksia käsitellään koko pk-sektorin näkökulmasta ja myös päätoimialoittain teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna. Alueraporteissa kehitystä verrataan erityisesti kyseisen alueen yritysten ja koko maan välillä.

Syksyn 2015 Pk-yritysbarometri perustuu 6520 pk-yrityksen edustajan vastauksiin. Se kuvaa siten kattavasti suomalaisten pk-yritysten käsityksiä taloudellisen toimintaympäristön muutoksista sekä yritysten liiketoimintaan ja kehitysnäkymiin vaikuttavista tekijöistä.

Tässä raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia, kasvua ja uusiutumista, kansainvälistymistä, kehittämistarpeita ja -esteitä, rahoitusta sekä toimintaympäristön kehitystä. Ajankohtaisilla kysymyksillä on tällä kertaa selvitetty digitaalisuutta liiketoiminnassa.

Tiivistelmä

Suhdannenäkymät

Suomen pk-yritysten suhdannenäkymät ovat kehittyneet myönteisesti kevään 2015 pohjalukemista. Koko maan pk-yrityksistä 28 % arvioi suhdanteiden paranevan ja 19 % huononevan (saldoluku 9 %). Edellisellä mittauskierroksella saldoluku oli -6 %. Myös Lapin alueella suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on noussut keväästä 2015 selvästi ja koko maata selvemmin (0 % => 21 %).

Lapin alueen suhdannenäkymät henkilökunnan määrän suhteen ovat saldoluvun perusteella paremmat kuin keväällä 2015. 13 % alueen pk-yritysten edustajista arvioi henkilökunnan määrän olevan vuoden kuluttua tämän hetkistä suurempi ja 12 % arvioi henkilökunnan määrän olevan pienempi, saldoluvuksi muodostuu 1 %. Myös koko maassa näkymät ovat kohentuneet keväästä saldoluvun ollessa 4 %.

Kasvuhakuisuus ja uusiutuminen

Koko maan pk-yrityksissä on eniten ja lähes yhtä paljon mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä (35 %) sekä asemansa säilyttämään pyrkiviä pk-yrityksiä (34 %). Yritystoiminnan loppumista ennakoi 4 % pk-yrityksistä. Lapin alueella on eniten kasvua mahdollisuuksien mukaan hakevia pk-yrityksiä (41 %). Asemansa säilyttämään pyrkiviä pk-yrityksiä on noin kolmasosa. Yritystoiminnan loppumista alueella ennakoi 3 % vastaajista. Investoinnit ja henkilöstön koulutus ovat koko maan ja Lapin alueen pk-yrityksissä eniten käytettyjä uusiutumiseen liittyviä toimia.

Kehittämistarpeet ja -esteet

Pk-yritykset näkevät koko maassa ja alueella eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä. Seuraavaksi merkittävimmät kehittämistarpeet ovat yhteistyössä, verkottumisessa ja alihankinnassa sekä henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa. Lapin alueella yleinen suhdannetilanne/taloustilanne nähdään pahimpana kehittämisen esteenä, kuten myös koko maassa.

Toimintaympäristö

Lapin alueen pk-yritysvastaajat ovat osatekijöistä tyytyväisimpiä tietoliikenneyhteyksien, toimitilojen ja tonttien saatavuuden sekä yritysten välisien yhteistyömahdollisuuksien kehitykseen. Heikoimpia arvioita saavat koko maassa ja alueella elinkeinopolitiikan kehitys kokonaisuudessaan sekä sopivan työvoiman saatavuus yritykselle. Lapissa myös liikenneyhteyksien sekä koulutustarjonnan kehitys saavat kritiikkiä.

Yrittäjyysilmapiiriä kuvaavista osatekijöistä kansalaisten suhtautumisen yrittäjyyteen arvioidaan koko maan ja Lapin pk-yrityksissä kehittyneen positiivisimmin viimeisen kahden vuoden aikana. Oma kokemus yrittäjyysilmapiiristä sekä julkisen vallan toiminta yrittäjyyden edistämiseksi niin valtakunnallisella kuin alueellisellakin tasolla ovat sen sijaan osatekijöitä, joiden arvioidaan kehittyneen eniten huonompaan suuntaan.

Sisällys

ESIPUHE.....	2
TIIVISTELMÄ	3
SISÄLLYS	4
1. JOHDANTO	5
1.1 Barometri.....	5
1.2 Aineisto	6
2. YRITYSTEN OSUUDET TOIMIALOILLA.....	7
3. YRITYKSET JA TYÖLLISYYS	8
4. PK-YRITYSTEN SUHDANNENÄKYMÄT	9
5. PK-YRITYSTEN KASVUHAKUISUUS JA UUSIUTUMINEN.....	12
6. PK-YRITYSTEN KANSAINVÄLISTYMINEN	14
7. PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISTARPEET	16
8. PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN ESTEET	17
9. PK-YRITYSTEN RAHOITUS.....	21
10. DIGITAALISUUS LIIKETOIMINNASSA	24
11. PK-YRITYSTEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ	26
SUOMEN YRITTÄJIEN JA ALUEJÄRJESTÖJEN YHTEYSTIEDOT	28
FINNVERA OYJ:N JA TOIMIPISTEIDEN YHTEYSTIEDOT	29
TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN JA ELY-KESKUSTEN YHTEYSTIEDOT	30

Suomen Yrittäjät: Pk-yritysbarometri, syksy 2015, alueraportti

Julkaisija

Suomen Yrittäjät
PL 999, 00100 HELSINKI
puhelin 09 229 221
toimisto@yrittajat.fi
www.yrittajat.fi

Pk-yritysbarometri, syksy 2015

Alueraportti, Lappi

1. JOHDANTO

Suomen Yrittäjät, Finnvera Oyj sekä työ- ja elinkeinoministeriö tekevät yhteistyössä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa ja taloudellista toimintaympäristöä kuvaavan Pk-yritysbarometrin kaksi kertaa vuodessa. Barometri julkistetaan sekä valtakunnallisena että alueellisina raporteina.

1.1 Barometri

Pk-yritysbarometrissä on selvitetty suomalaisten pk-yritysten mielikuvia yleisestä suhdannekehityksestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Lisäksi on tiedusteltu muun muassa yrityksen kasvuun, kansainvälistymiseen ja rahoitukseen liittyvistä tekijöistä.

Otantalähteenä on käytetty seuraavia tietolähteitä: 1) Tilastokeskuksen toimialaluokitus TOL 2010, 2) Taloustutkimus Oy:n tutkimusrekisteri, 3) JM Tieto Oy, Päättäjät ja Vaikuttajat -tietokanta ja 4) Suomen Yrittäjien jäsenrekisteri. Osoitelähteistä otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala, koluokka ja sijainti.

Vastaaajajoukon muodostaa 6520 kohderyhmän vaatimukset täyttävää pk-yrityksen edustajaa. Tiedonkeruumenetelmänä on käytetty internetkyselyä. Vastajat kutsuttiin kyselyyn sähköpostitse tai puhelimitse kesä-heinäkuussa 2015. Seuraavalla sivulla on esitetty taustatietoja alueen vastaajista. Tutkimuksen on toteuttanut Taloustutkimus Oy Suomen Yrittäjien, Finnvera Oyj:n sekä työ- ja elinkeinoministeriön toimeksiannosta.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Taloustutkimus Oy:ssä tutkimusjohtaja Pasi Huovinen ja tutkimuspäällikkö Jyrki Kärpänoja. Suomen Yrittäjissä tutkimusprojektista on vastannut ekonomisti Petri Malinen, Finnvera Oyj:ssä viestintäjohtaja Tarja Svartström sekä työ- ja elinkeinoministeriössä kehittämisspäällikkö Esa Tikkanen.

- 1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti Suomen Yrittäjien mukaista aluejakoa. Uudellamaalla ja Itä-Uudellamaalla maakuntajaosta on poikettu (Helsinki, Pääkaupunkiseutu ja muu Uusimaa).
- 2) Lisäksi tutkimusaineistosta tehdään raportit Hämeen, Kaakkois-Suomen, Pohjanmaan ja Uudenmaan ELY-alueille sekä Keski-Pohjanmaan Yrittäjien alueelle. Lisäksi uusina alueina vuonna 2011 mukaan tulivat Espoo ja Vantaa.
- 3) Pohjanmaan raportissa luvut ovat vuoden 2006 syksyyn asti Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan rannikon yhteisiä lukuja.
- 4) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite saldoluku. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta. Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana paranee 39,4 %, huononee 8,6 % saldoluku = + 30,8 % ~31 % HUOM. kaikissa laskelmissa käytetään tarkkoja, pyöristämättömiä lukuja, vaikka raportissa luvut esitetään kokonaisina ilman desimaaleja.

1.2 Aineisto

Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista Lapin alueen yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaamaa. Painotettua otoskokoä käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

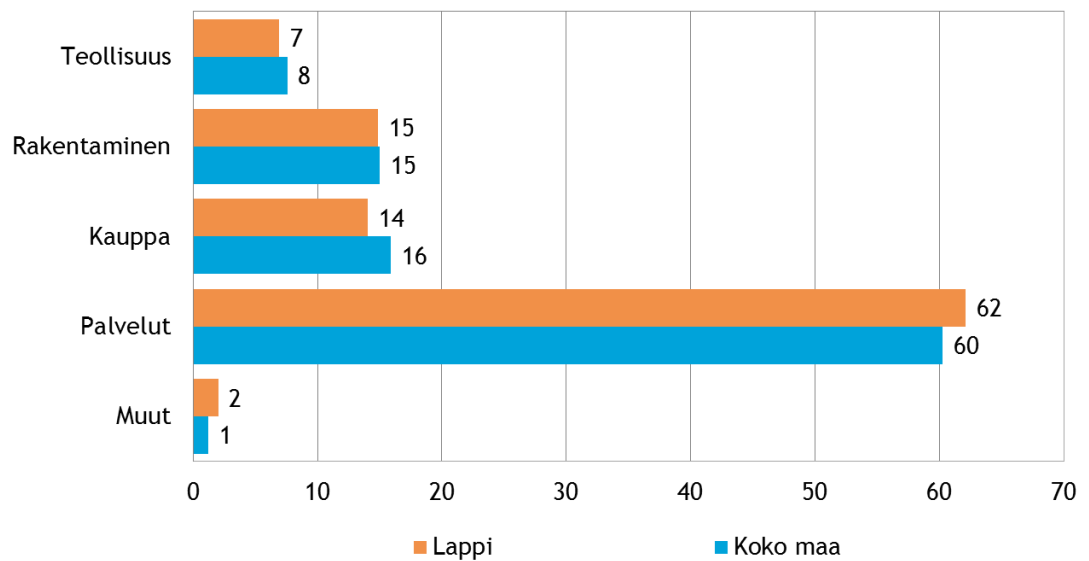
Taulukko 1. Taustatietoja alueelta haastatelluista yrityksistä

		n=	%
Alue	Lappi	231	100
Päätoimiala	Teollisuus	19	8
	Rakentaminen	21	9
	Kauppa	42	18
	Palvelut	149	65
Liikevaihto vuonna 2014	alle 0,2 miljoonaa euroa	92	40
	0,2-0,49 miljoonaa euroa	43	19
	0,5 - 0,99 miljoonaa euroa	34	15
	1,0-1,49 miljoonaa euroa	20	9
	1,5-1,99 miljoonaa euroa	7	3
	2,0-4,99 miljoonaa euroa	17	7
	5 miljoonaa euroa tai yli	17	7
Yrityksen kasvuhakuisuus	Voimakkaasti kasvuhakuiset	15	6
	Kasvuhakuiset	95	41
	Asemansa säilyttäjät	74	32
	Ei kasvutavoitteita	41	18
	Toimintansa lopettavat	6	3
Yrityksellä vientitoimintaa	Kyllä	60	28
	Ei	157	72
Yrityksen perustamisvuosi	Ennen 1990	69	30
	1990-1999	51	22
	2000-2009	66	29
	2010-	45	19

2. YRITYSTEN OSUDET TOIMIALOILLA

Suomessa oli 283 290 yritystä [1] vuonna 2013. Näistä yrityksistä noin 9 125 toimi Lapin alueella. Koko maassa palvelualan yrityksiä oli noin 60 %, kaupan 16 %, rakentamisen 15 % ja teollisuudenalan yrityksiä 8 %. Lapin alueella oli palvelualaan kuuluvia yrityksiä koko maata suhteellisesti hieman enemmän, 62 %. Kaupan alan yrityksiä taas oli suhteellisesti hieman vähemmän kuin koko maassa, 14 %. Teollisuuden ja rakentamisen alojen yrityksiä alueella oli suunnilleen saman verran kuin koko maassa.

Kuva 1. Yritysten osuudet eri toimialoilla, %

1. Lähde: Tilastokeskus: Yritys- ja toimipaikkarekisteri, pl. toimiala A. maa-, metsä- ja kalatalous

3. YRITYKSET JA TYÖLLISYYS

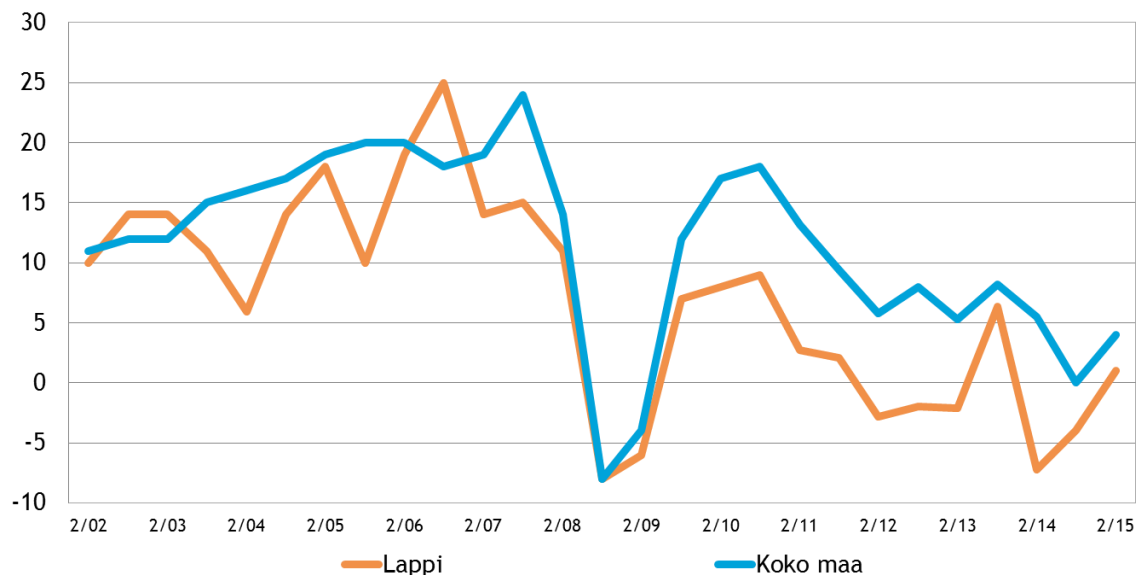
Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun [2] mukaan koko maan työllisten määrä oli 2 526 000 henkeä kesäkuussa 2015. Lukema on 35 000 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin vastaavana ajankohtana. Sekä palkansaajien että yrittäjien määrä on vähentynyt aikaisemmasta. Koko maan työttömyysaste oli 10,0 % [2] kesäkuussa 2015, kun se edellisvuoden kesäkuussa oli 9,2 prosenttia. Lapin alueella työskenteli vuoden 2015 toisella neljänneksellä yhteensä 77 000 henkilöä [3] työttömyysasteen ollessa 13,5 % [4]. Työttömyysaste on noussut alueella 0,1 prosenttiyksikköä vuoden 2014 vastaavaan ajankohtaan verrattuna [4].

Taulukko 2. Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua, %

	Suurempi	Yhtä suuri	Pienempi	Saldoluku
Lappi	13	75	12	1
Koko maa	17	71	12	4

Pk-yritysbarometrin vastaajista 17 % arvioi henkilökunnan määrän kasvavan seuraavan vuoden kuluttua ja 12 % arvioi henkilökunnan määrän pienentyvän. Saldoluvuksi muodostuu 4 %. Lapin alueella saldoluku on kolme prosenttiyksikköä pienempi, 1 %. Alueella odotukset ovat siten henkilökunnan määrän osalta hieman heikommät kuin koko maassa, mutta paremmat kuin viime keväänä, jolloin saldoluku oli -4.

Kuva 2. Henkilökunnan määrän muutosodotukset seuraavan vuoden aikana, saldoluku %

2. Lähde: Tilastokeskus: Työvoimatutkimus 2015, kesäkuu

3. Lähde: Tilastokeskus: Työvoimatutkimus 2015, liitetaulukko 31. Työlliset maakunnittain

4. Lähde: Tilastokeskus: Työvoimatutkimus 2015, liitetaulukko 43. Työttömyysaste maakunnittain

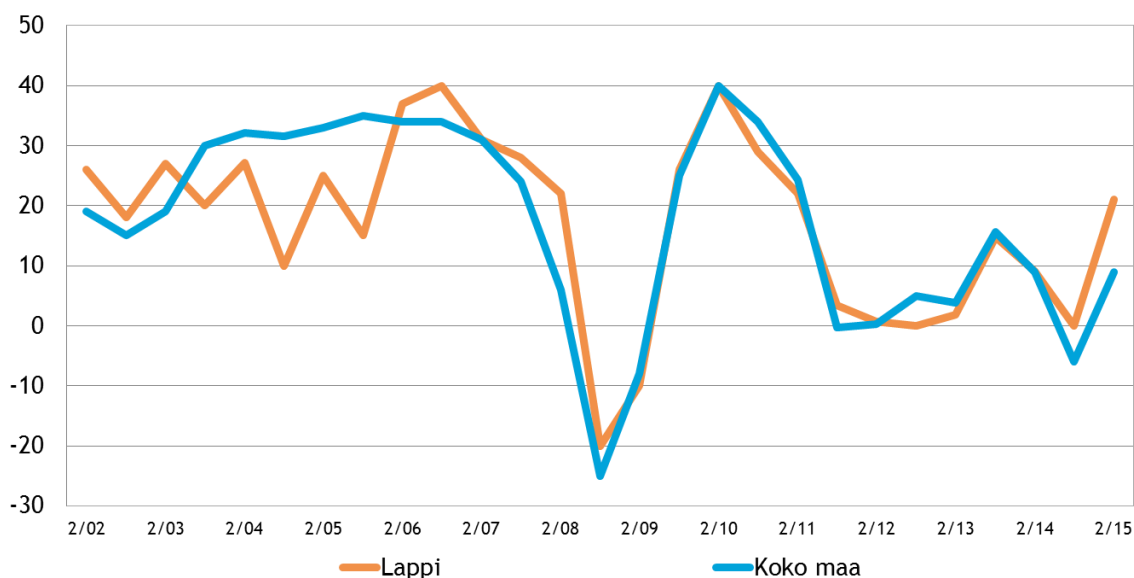
4. PK-YRITYSTEN SUHDANNENÄKYMÄT

Pk-yritysten suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on koko maassa kehittynyt myönteisesti kevään 2015 pohjalukemista. Noin puolet (52 %) koko maan pk-yrityksistä arvioi suhdanteiden pysyvän ennallaan lähimmän vuoden aikana. Koko maan pk-yrityksistä 28 % arvioi suhdanteiden paranevan ja 19 % huononevan. Lapin alueella suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on noussut kevästä 2015 selvästi, 21 prosenttiyksikköä, ollen 21 %. Ennallaan suhdanteiden arvioi pysyvän 56 % alueen pk-yrityksistä, mikä on yhden prosenttiyksikön verran vähemmän kuin viime keväänä.

Taulukko 3. Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana, %

	Paranee	Pysyy ennallaan	Huononee	Saldoluku
Lappi	32	56	11	21
Koko maa	28	52	19	9

Kuva 3. Yleiset suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana, saldoluku %

Taulukko 4. Pk-yritysten odotukset tutkimuksen eri osa-alueiden kehityksestä seuraavan vuoden kuluttua, %

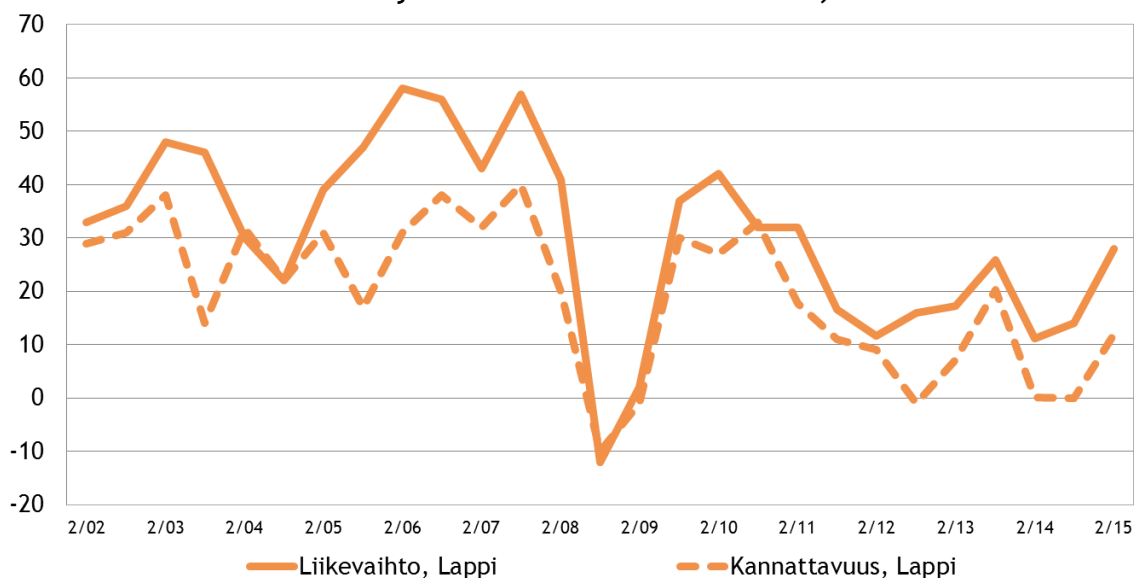
	Suurempi	Yhtä suuri	Pienempi	Saldoluku
Liikevaihto				
Lappi	42	44	14	28
Koko maa	41	39	21	20
Investointien arvo				
Lappi	17	51	32	-15
Koko maa	16	56	28	-13
Viennin arvo				
Lappi	18	65	17	2
Koko maa	15	70	15	0
Tuonnin arvo				
Lappi	9	74	17	-8
Koko maa	12	72	16	-4
Palkkakustannukset henkilöä kohden				
Lappi	38	54	8	30
Koko maa	39	53	9	30
Materiaalien hinnat				
Lappi	43	49	9	34
Koko maa	47	48	5	42
Lopputuotteiden tai palveluiden hinnat				
Lappi	43	46	10	33
Koko maa	39	53	8	31
Kannattavuus				
Lappi	31	50	19	12
Koko maa	29	46	25	4
Vakavaraisuus				
Lappi	31	56	12	19
Koko maa	28	56	17	11
Innovaatiot, tuotannon tai tuotteiden kehitys				
Lappi	25	63	12	12
Koko maa	25	62	13	12
Tilausten määrä				
Lappi	34	53	13	21
Koko maa	35	45	20	15
Kapasiteetin käyttöaste				
Lappi	27	62	11	16
Koko maa	35	48	17	18

Eri osatekijöiden suhdanteita arvioitaessa materiaalien hintojen nousuun uskotaan koko maassa saldoluvun (42 %) perusteella yleisimmin. Myös lopputuotteiden tai palvelujen hintojen (saldoluku 31 %) ja palkkakustannusten (saldoluku 30 %) nousuun uskovia on selvästi enemmän kuin niiden laskuun uskovia. Sen sijaan investointien arvon uskotaan kevään tapaan laskevan ensi vuonna (saldoluku -13 %). Tilausten määrän kasvua kuvaava saldoluku 15 % on kuitenkin suurempi kuin viime keväällä (saldoluku 3 %).

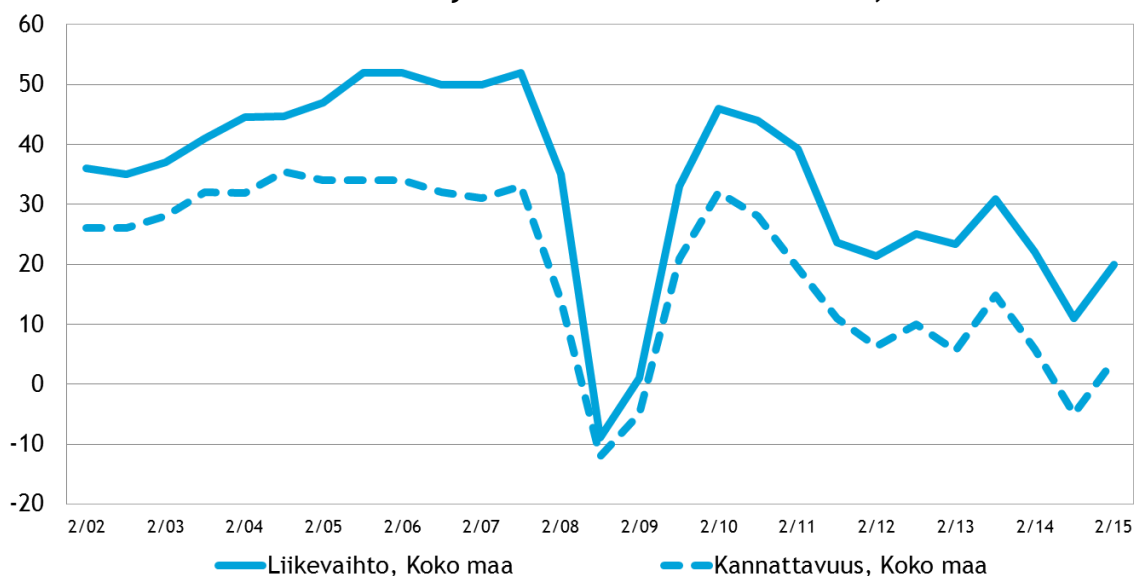
Myös Lapin alueella materiaalien hintojen nousuun uskotaan vahvimmin saldoluvun ollessa 34 %. Seuraavaksi suurimmat saldoluvut alueella saadaan lopputuotteiden tai palveluiden hintojen nousulle (33 %) ja palkkakustannusten (30 %) kasvuille.

Kuvassa 4 on esitetty pk-yritysten liikevaihdon ja kannattavuuden suhdannenäkymien kehittyminen alueella ja kuvassa 5 koko maassa.

Kuva 4. Alueen suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana, saldoluku %

Kuva 5. Koko maan suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana, saldoluku %

5. PK-YRITYSTEN KASVUHAKUISUUS JA UUSIUTUMINEN

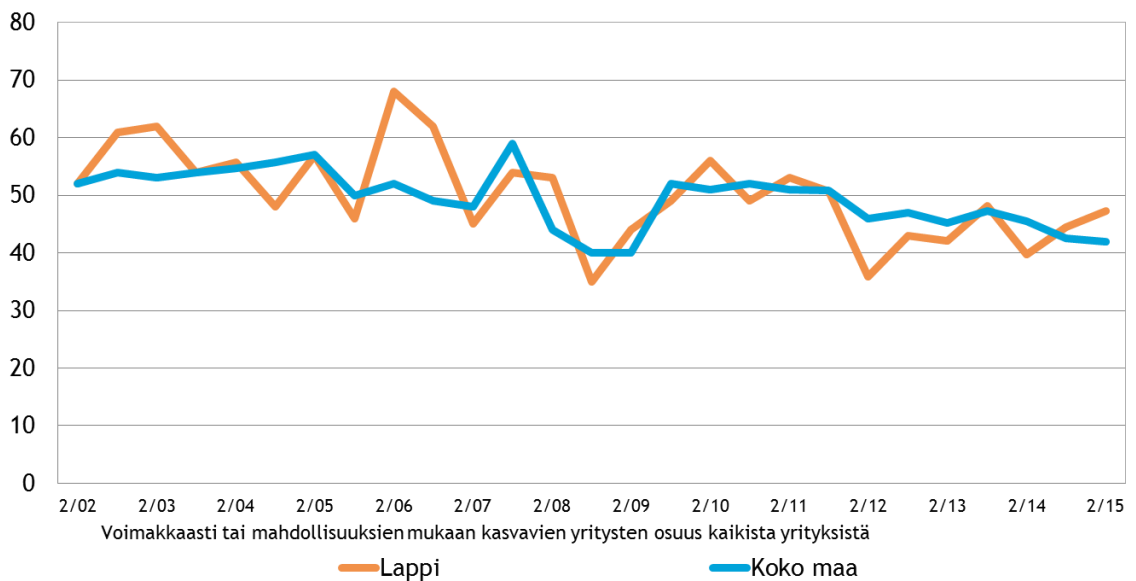
Taulukko 5. Pk-yritysten kasvuhakuisuus, %

	Voimakkaasti kasvuhakuiset	Kasvuhakuiset	Asemansa säilyttäjät	Ei kasvutavoitteita	Toimintansa lopettavat
Lappi	6	41	32	18	3
Koko maa	8	34	35	19	4

Koko maan pk-yrityksissä on eniten asemansa säilyttämään pyrkiviä pk-yrityksiä (35 %). Pk-yrityksistä lähes yhtä moni pyrkii kasvamaan mahdollisuuksien mukaan (34 %). Yritystoiminnan loppumista ennakoi 4 % pk-yrityksistä. Lapin alueella suurin ryhmä muodostuu kasvuhakuisista pk-yrityksistä (41 %). Asemansa säilyttämään pyrkiviä pk-yrityksiä on vähemmän (32 %). Yritystoiminnan loppumista alueella ennakoi 3 % vastaajista, mikä on 2 prosenttiyksikköä enemmän kuin viime keväänä.

Koko maassa voimakkaasti ja mahdollisuuksien mukaan kasvavien pk-yritysten yhteenlaskettu osuus on sama kuin keväällä 2015. Alueella voimakkaasti ja mahdollisuuksien mukaan kasvavien pk-yritysten osuus on hieman suurempi kuin keväällä 2015.

Kuva 6. Pk-yritysten kasvuhakuisuus, %

Investoinnit ja henkilöstön koulutus ovat koko maan ja Lapin alueen pk-yrityksissä eniten käytettyjä uusiutumiseen liittyviä toimia. Alueella on koko maata harvemmin otettu käyttöön uusia teknologioita.

Taulukko 6. Pk-yritysten tekemät uusiutumistoimet viimeisten 12 kk:n aikana, % */

	Lappi	Koko maa
Investoinnit	78	75
Uuden henkilöstön palkkaaminen	40	37
Henkilöstön koulutus	51	55
Uusien tuotteiden tai palveluiden lanseeraaminen	34	37
Laajentuminen uusille markkinoille	29	25
Uusien teknologioiden käyttöönotto	14	22
Uusien liiketoimintamallien käyttöönotto	18	22
Toiminnan laajentaminen uusille toimialoille	21	17

*/ Vastaaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

6. PK-YRITYSTEN KANSAINVÄLISTYMINEN

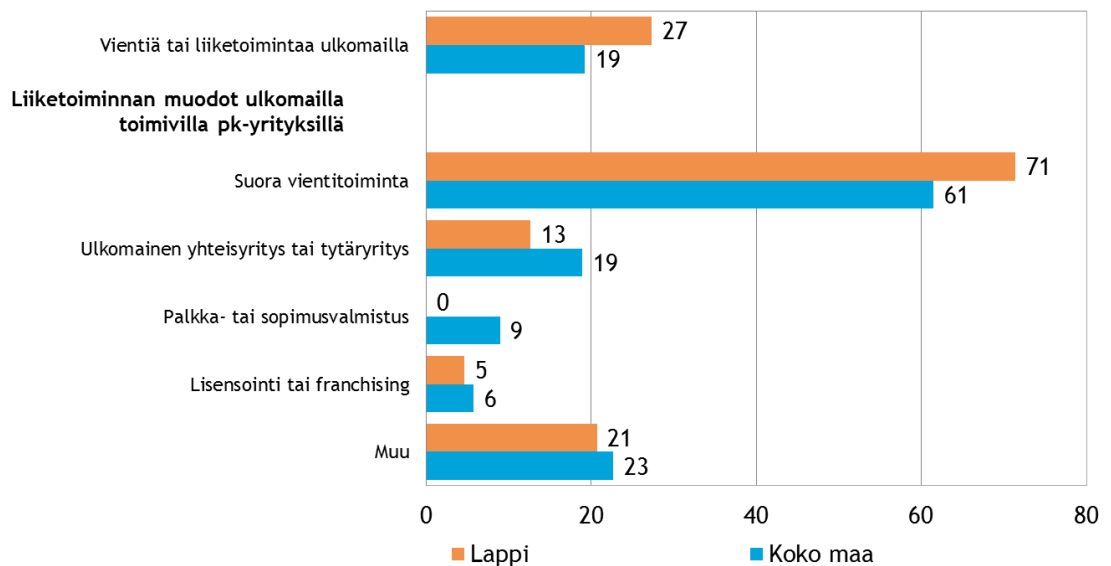
Koko maan pk-yrityksistä noin viidenneksellä ja Lapin alueella joka kymmenennellä on suoraa tuontitoimintaa.

Taulukko 7. Tuontiyritysten osuus, % pk-yrityksistä

	Lappi	Koko maa
Suoraa tuontitoimintaa	9	18

Noin joka viidennellä koko maan ja joka neljännellä Lapin pk-yrityksistä on vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla. Koko maan pk-yrityksistä suoraa vientiä on näistä kuudella kymmenestä ja alueen toimijoista seitsemällä kymmenestä. Lapin alueella ulkomainen yhteisyritys tai tytäryritys sekä palkka- tai sopimusvalmistus ovat vähemmän harjoitettuja liiketoiminnan muotoja ulkomailla kuin koko maan pk-yrityksissä.

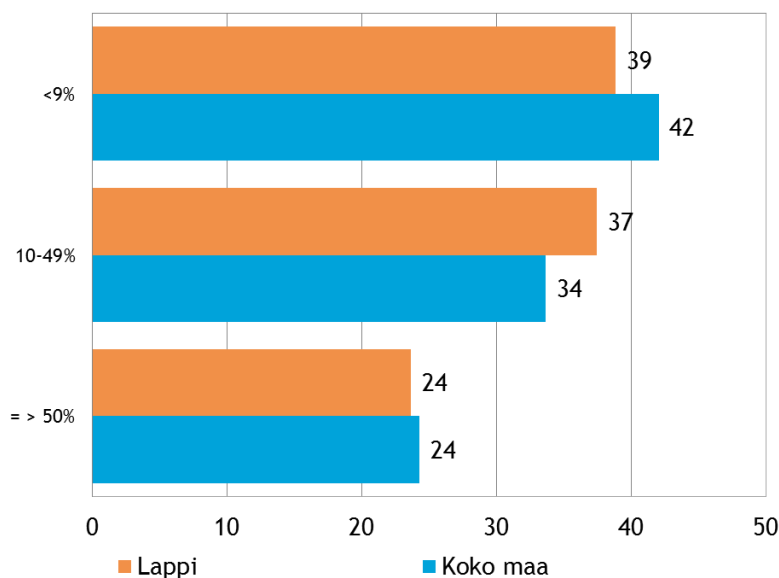
Kuva 7. Pk-yritysten toiminta ulkomailla, % yrityksistä

*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

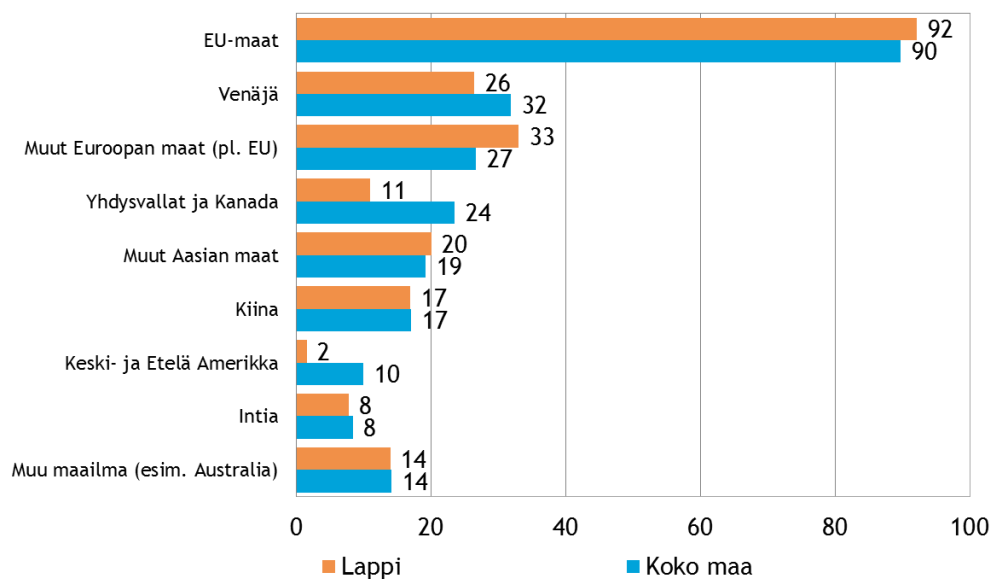
Kahdella viidesosalla koko maan ja Lapin alueen suoraa vientitoimintaa harjoittavista pk-yrityksistä viennin osuus kokonaisliikevaihdosta on alle 9 %.

Kuva 8. Viennin osuus suoraa vientitoimintaa harjoittavien yritysten kokonaisliikevaihdosta vuonna 2014, % yrityksistä

EU-maat on Suomen pk-yritysten selvästi yleisin markkina-alue ulkomailla. Lapissa Venäjän osuus on markkina-alueena jää hieman pienemmäksi kuin koko maassa. Yhdysvallat ja Kanada sekä Keski- ja Etelä-Amerikka ovat puolestaan markkina-alueina selvemmin pienempiä Lapin pk-yrityksissä verrattuna koko maan tilanteeseen.

Kuva 9. Yritysten markkina-alueet ulkomailla, % yrityksistä, joilla on toimintaa ulkomailla

* / Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

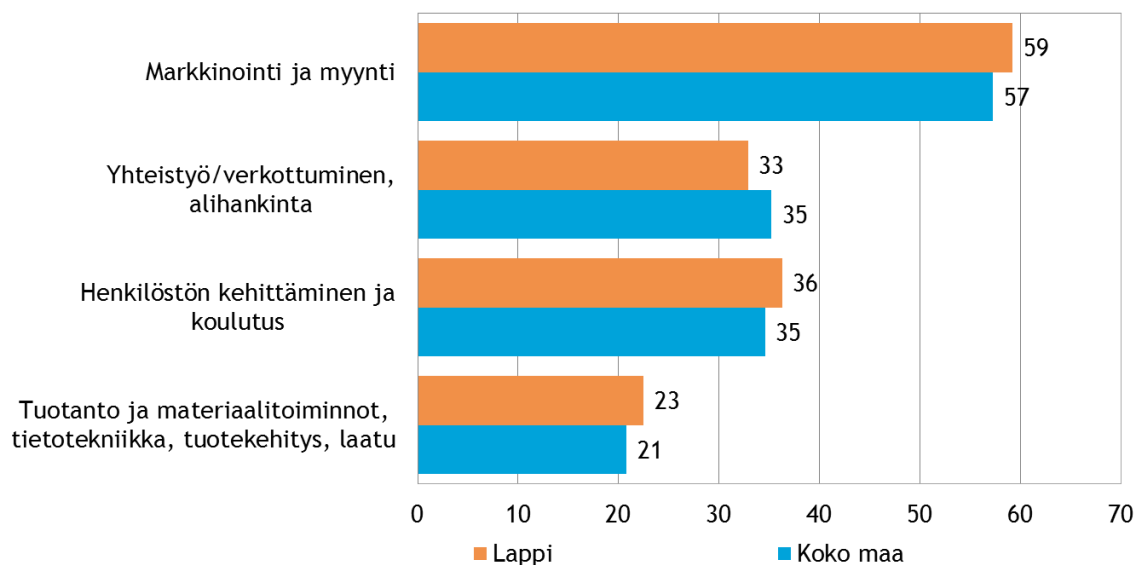
7. PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISTARPEET

Taulukko 8. Pk-yritysten kehittämistarpeet tällä hetkellä, %

	Lappi	Koko maa
Johtaminen	21	21
Yrityksen hallitustyöskentely	6	6
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	36	35
Markkinointi ja myynti	59	57
Vienti ja kansainvälistyminen	12	9
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	23	22
Tuotanto ja materiaalityöskentely, tietotekniikka, tuotekehitys ja laatu	23	21
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	33	35
Ympäristö- ja muiden säädösvaatimusten huomioiminen	8	7
Ei kehittämistarpeita /ei osaa sanoa	11	14

Koko maan tasolla pk-yritykset näkevät selvästi eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä (57 %). Seuraavaksi eniten kehittämistarvetta on yhteistyösä/verkottumisessa ja alihankinnassa sekä henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa (35 %). Myös Lapin alueella on eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä (59 %), henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa (36 %) sekä yhteistyösä/verkottumisessa ja alihankinnassa (33 %). Tulokset eivät ole vertailukelpoisia aikaisempien tulosten kanssa, sillä nyt vastaaja on voinut valita yhden sijasta kolme tärkeitä kehittämistarvetta.

Kuva 10. Pk-yritysten kehittämistarpeet, %

8. PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN ESTEET

Koko maassa ja Lapissa pk-yritysten pahimpana kehittämisen esteenä nähdään yleinen suhdannetilanne/taloustilanne (31 %). Yritystoiminnan sääntely ja kustannustaso koetaan seuraavaksi merkittävimpinä kehittämisen esteinä. Lapissa resurssitekijät nousevat neljänneksi kun koko maassa neljänneksi pahimpana kehittämisen esteenä pidetään kilpailutilannetta. Yritystoiminnan sääntelyn merkitys kehittämisen esteenä on nyt suurempi kuin vuoden 2014 syksynä sekä koko maassa että alueella. Rahoituksen merkitys on pienentynyt etenkin alueella.

Taulukko 9. Pk-yritysten pahimmat kehittämisen esteet, %

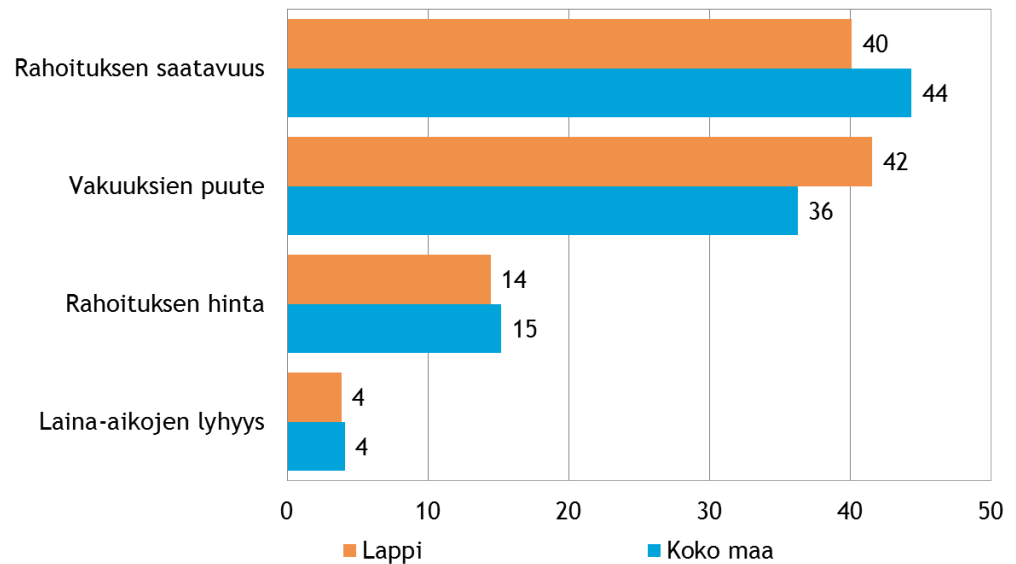
	Lappi	Koko maa
Yritystoiminnan sääntely	15	17
Kustannustaso	17	15
Kilpailutilanne	10	14
Rahoitus	6	7
Resurssitekijät	14	11
Yleinen suhdanne-/taloustilanne	31	31
Ei osaa sanoa	7	4

Taulukko 10. Kehittämisen esteiden merkittävimmät osatekijät, %

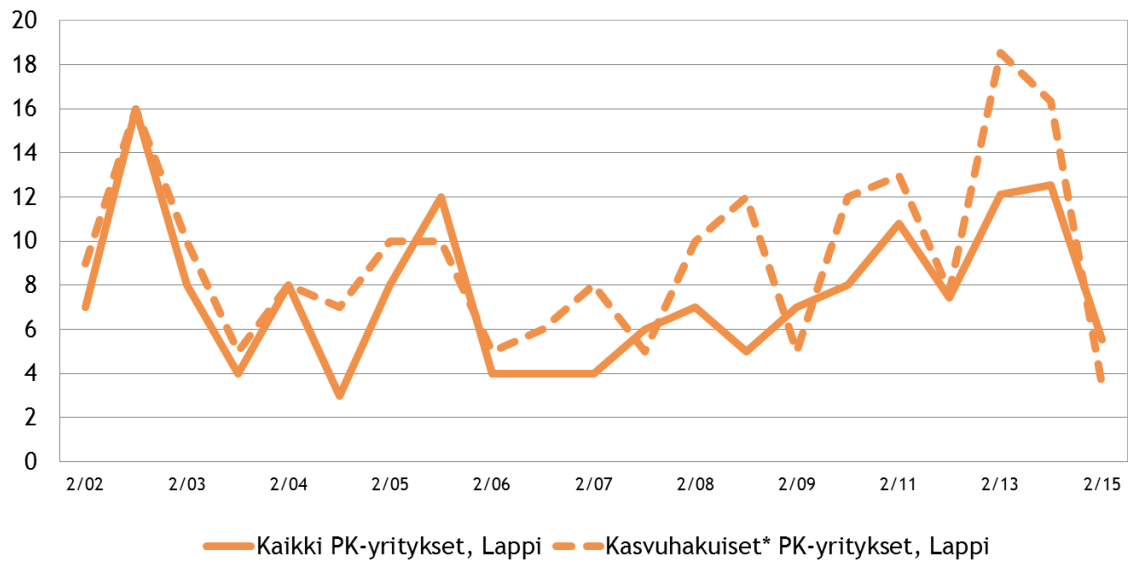
	Lappi	Koko maa
Sääntely		
Byrokratia	59	59
Työlainsäädäntö	11	11
Työehtosopimukset	21	19
Muu sääntely	9	11
Kustannukset		
Verotus	28	27
Palkkataso	12	14
Työn sivukulut	50	47
Muut tuotantokustannukset	11	13
Kilpailutilanne		
Kireä kilpailutilanne	45	49
Markkinoiden liiallinen keskittyminen	13	9
Julkisen sektorin elinkeinotoiminta	4	6
Harmaa talous	10	7
Kysynnän riittämättömyys	27	29
Rahoitus		
Rahoituksen saatavuus	40	44
Rahoituksen hinta	14	15
Vakuuksien puute	42	36
Laina-aikojen lyhyys	4	4
Resurssit		
Ammattitaitoisen työvoiman saatavuus	61	60
Alihankkijoiden/ osatoimittajien saatavuus	5	9
Toimitilat	15	9
Koneet ja laitteet	4	6
Muut resurssitekijät, esim. raaka-aineet	14	15

Rahoitukseen liittyvistä osatekijöistä vakuuksien puute koetaan Lapin alueella koko maata merkittävämpänä kehittämisen esteenä. Rahoituksen saatavuuden merkitys on puolestaan hieman pienempi alueella kuin koko maassa.

Kuva 11. Pk-yritysten kehittämisen esteet - rahoitus, %

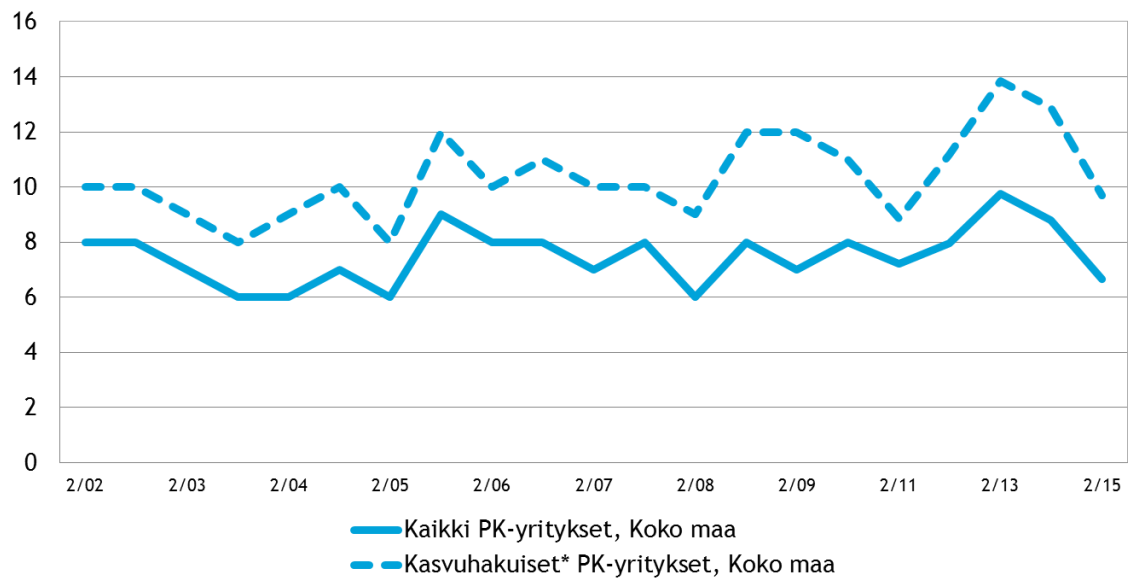

Kuva 12. Alueen pk-yritykset, joiden pahin kehittämisen este on rahoitus, %

*) Voimakkaasti kasvuhakuiset ja yritykset, jotka pyrkivät kasvamaan mahdollisuuksien mukaan

Kuva 13. Koko maan pk-yritykset, joiden pahin kehittämisen este on rahoitus, %

*) Voimakkaasti kasvuhakuiset ja yritykset, jotka pyrkivät kasvamaan mahdollisuuksien mukaan

9. PK-YRITYSTEN RAHOITUS

Lähes kaksi kolmesta koko maan pk-yrityksestä on rahoittanut investointinsa omalla tulorahoituksella. 14 % on käyttänyt investointiensa rahoittamiseen ulkopuolista rahoitusta ja 21 % ei ole investoinut ollenkaan viimeisen vuoden aikana. Lapissa ulkopuolista rahoitusta käyttäneitä on hieman vähemmän kuin koko maassa.

Taulukko 11. Miten olette pääosin rahoittaneet investointinne viimeisen 12 kk aikana?, %

	Omalla tulorahoituksella	Ulkopuolisella rahoituksella	Emme ole investoineet
Lappi	64	17	19
Koko maa	65	14	21

Koko maan pk-yrityksistä noin joka viidennellä on ollut maksuvaikeuksia viimeisen kolmen kuukauden aikana. Lukema on sama kuin keväällä 2015. Alueella maksuvaikeuksia on ollut 17 prosentilla yrityksistä, mikä on 4 prosenttiyksikköä vähemmän kuin viime keväänä.

Taulukko 12. Onko yrityksellänne ollut maksuvaikeuksia viimeisen 3 kuukauden aikana?, %

	Ei	Kyllä
Lappi	83	17
Koko maa	81	19

Pk-yritysten pääpankkina on koko maassa ja Lapin alueella useimmiten joko Osuuspankki tai Nordea.

Taulukko 13. Yrityksen pääpankki, %

	Lappi	Koko maa
Nordea	34	34
Osuuspankki	42	39
Paikallisosuuspankki	3	4
Danske Bank	11	8
Säästöpankki	4	8
Handelsbanken	4	3
Muu	2	5

Koko maan pk-yrityksistä 46 % oli ottanut lainaa rahoituslaitoksilta. Lapissa lainaa rahoituslaitoksilta ottaneiden osuus oli suurempi, 56 % alueen pk-yrityksistä.

Taulukko 14. Onko yrityksellänne lainaa rahoituslaitoksilta?, %

	Ei	Kyllä
Lappi	44	56
Koko maa	54	46

Koko maan pk-yrityksistä 27 % ja alueen pk-yrityksistä 30 % oli ottanut ulkopuolista rahoitusta viimeisten 12 kuukauden aikana. Koko maassa ulkopuolista rahoitusta ottaneista 73 % on ottanut sitä pankista. Alueella vastaava luku on suurempi, 80 %. Lapissa on lainaa otettu koko maata selvästi useammin Finnverasta.

Taulukko 15. Oletteko ottaneet ulkopuolista rahoitusta viimeisten 12 kk:n aikana?, %

	Ei	Kyllä
Lappi	70	30
Koko maa	73	27

Taulukko 16. Mistä olette ottaneet rahoitusta?, %

	Lappi	Koko maa
Pankista	80	73
Rahoitusyhtiöstä	24	24
Vakuutusyhtiöstä tai eläkevakuutusyhtiöstä	0	1
Yksityisestä pääomasijoitusyhtiöstä	3	3
Bisnesenkeliltä eli yksityiseltä henkilösijoittajalta	8	6
Finnverasta	25	13
Teokesistä	2	4
ELY-keskuksista	8	4
Pääomasijoituksia Teollisuussijoituksesta tai Finnveran Aloituserärahasto Verasta	0	0
Muualta	8	9

Valtaosa koko maan ja alueen pk-yrityksistä ei aio hakea ulkopuolista rahoitusta seuraavan 12 kuukauden aikana.

Taulukko 17. Aiotteko ottaa ulkopuolista rahoitusta seuraavan 12 kk:n aikana?, %

	Ei	Kyllä
Lappi	73	27
Koko maa	78	22

Lapissa rahoitusta aiotaan hakea koko maata yleisemmin pankista, yksityiseltä henkilö-sijoittajalta ja ELY-keskuksesta.

Taulukko 18. Mistä aiotte ottaa ulkopuolista rahoitusta?, %

	Lappi	Koko maa
Pankista	82	73
Rahoitusyhtiöstä	29	24
Vakuutusyhtiöstä tai eläkevakuutusyhtiöstä	5	5
Yksityisestä pääomasijoitusyhtiöstä	3	9
Bisnesenkeltä eli yksityiseltä henkilösijoittajalta	17	10
Finnverasta	24	23
Teokesistä	7	12
ELY-keskuksista	19	13
Pääomasijoituksia Teollisuussijoituksesta tai Finnveran Aloitusrahoituksesta	2	3
Muualta	4	5

Koko maassa ja Lapin alueella ulkopuolista rahoitusta aiotaan käyttää yleisimmin käyttöpääomaksi. Lapin alueella seuraavaksi useimmin rahoitusta aiotaan käyttää yrityksen kehittämishankkeisiin, koneiden- ja laitteiden laajennusinvestointeihin sekä rakennusinvestointeihin. Omistusjärjestelyihin/yrityskauppoihin ei alueella aiota juurikaan hakea rahoitusta.

Kuva 14. Ulkoisen rahoituksen aiottu käyttötarkoitus, % yrityksistä, jotka aikovat ottaa rahoitusta seuraavan 12kk:n aikana */

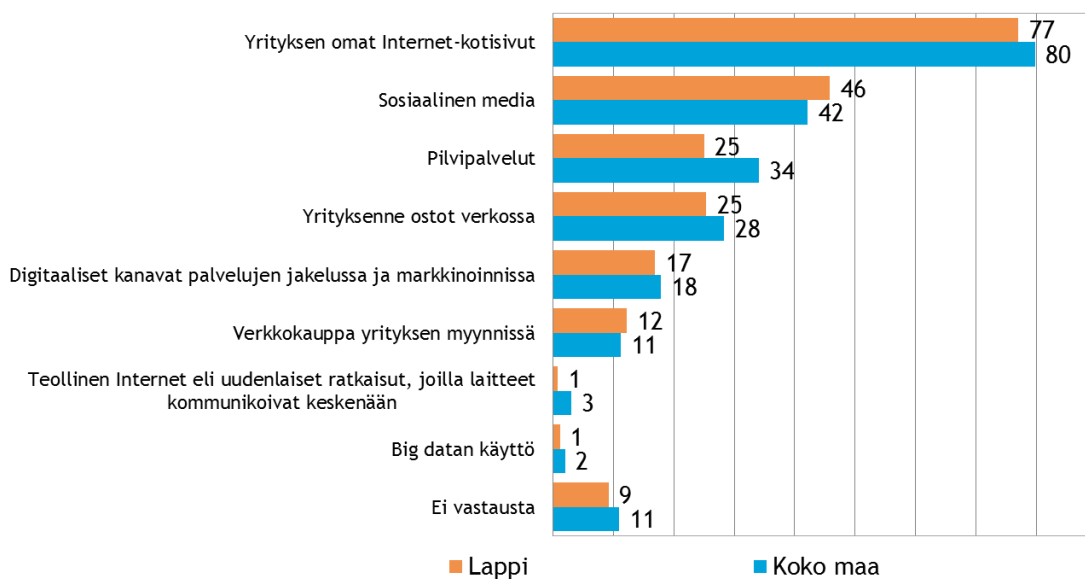

*/ Vastajaat ovat voineet valita kaksi mielestään tärkeintä vaihtoehtoa.

10. DIGITAALISUUS LIKETOIMINNASSA

Neljällä viidestä koko maan ja noin kolmella neljästä Lapin alueen pk-yrityksestä on omat Internet-kotisivut. Seuraavaksi eniten pk-yritykset hyödyntävät tai käyttävät digitaalisista työkaluista/palveluista liiketoiminnassaan sosiaalista mediaa ja pilvipalveluja. Lapissa digitaalisia mahdollisuuksia hyödynnetään pääosin vastaavassa laajuudessa kuin koko maassa; pilvipalvelujen hyödyntämisessä alueen yritykset jäävät kuitenkin edelleen koko maan yrityksistä.

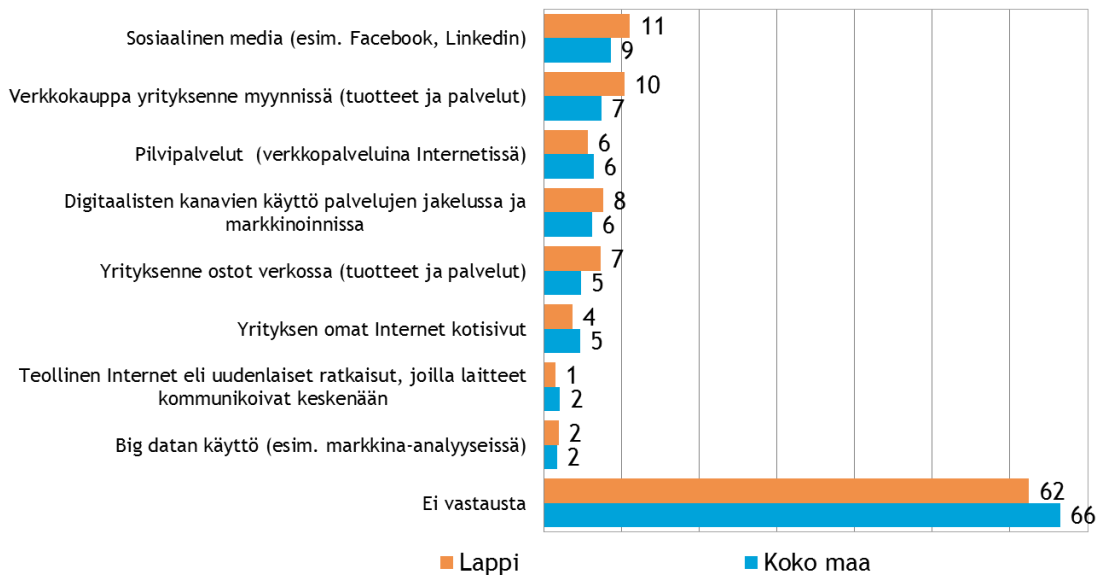
Kuva 15. Pk-yritysten liiketoiminnassaan hyödyntämät tai käyttämät digitaaliset työkalut ja palvelut, %

* / Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

Sosiaalinen media on yleisin digitalisoitumiseen liittyvä työkalu/palvelu, joka pk-yrityksissä aiotaan ottaa käyttöön seuraavien 12 kuukauden aikana. Verkkokaupan käyttöönottoa suunnittelee koko maassa 7 % ja Lapissa 10 % pk-yrityksistä. Melko suuri osa vastaajista ei ottanut kantaa kysymykseen.

Kuva 16. Digitaaliset työkalut ja palvelut, joita pk-yritykset aikovat ottaa käyttöön seuraavien 12 kk:n aikana, %

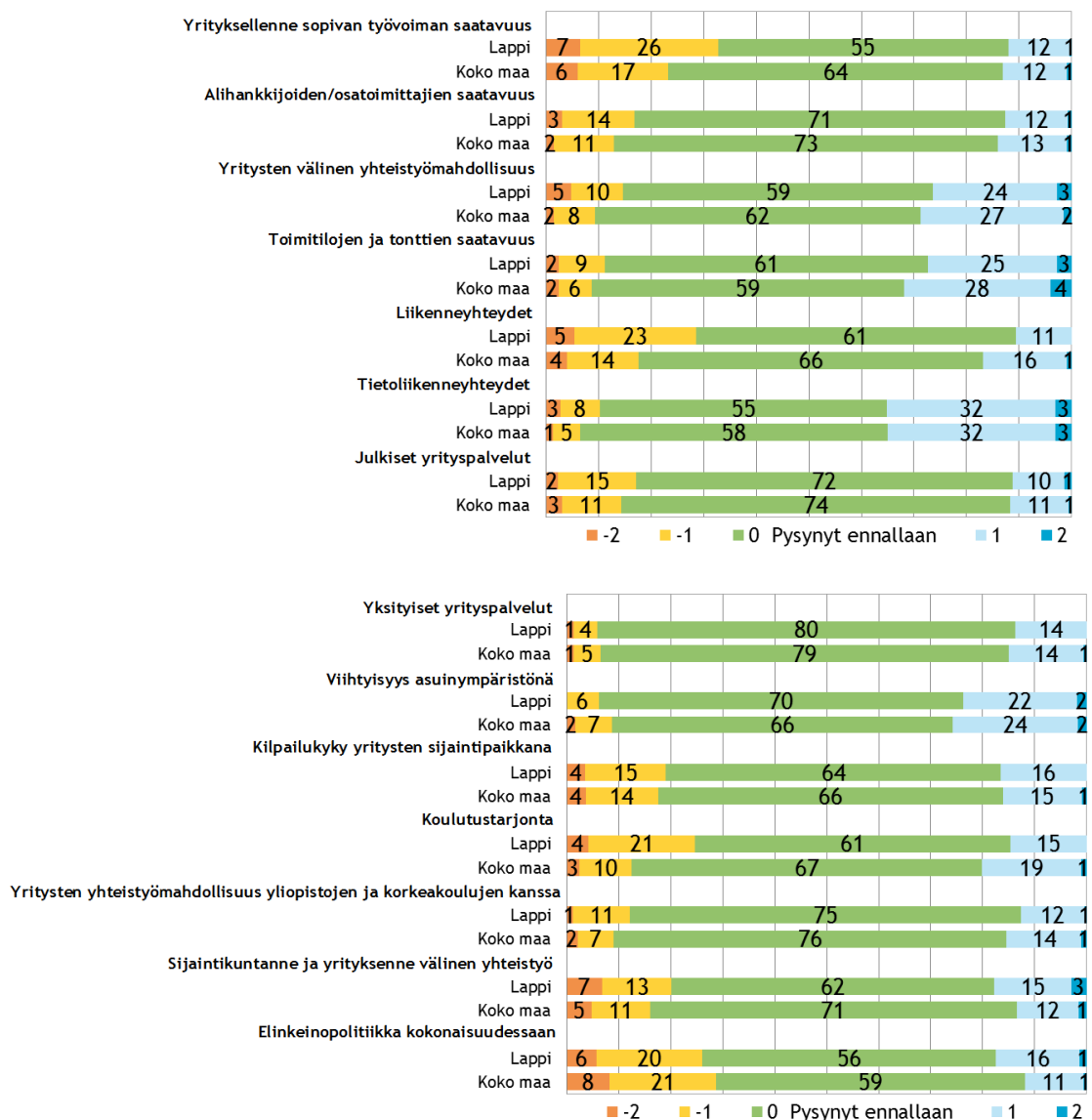
*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

11. PK-YRITYSTEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Vastaajat arvioivat yritysten toimintaympäristöön vaikuttavien tekijöiden kehittymistä viimeisen kahden vuoden aikana 14 osatekijän suhteen. Koko maan ja Lapin pk-yrittäjät arvioivat kehityksen olleen myönteisintä tietoliikenneyhteisissä, toimitilojen ja tonttien saatavuudessa ja yritysten välisissä yhteistyömahdollisuuksissa. Heikoimpia arvioita saavat koko maassa ja alueella elinkeinopolitiikan kehitys kokonaisuudessaan sekä sopivan työvoiman saatavuus yritykselle. Lapissa myös liikenneyhteisyyksien sekä koulutustarjonnan kehitys saavat kritiikkiä enemmän kuin koko maassa.

Kuvat 17-18. Arvio toimintaympäristöä kuvaavien osatekijöiden kehityksestä viimeisen kahden vuoden aikana, %

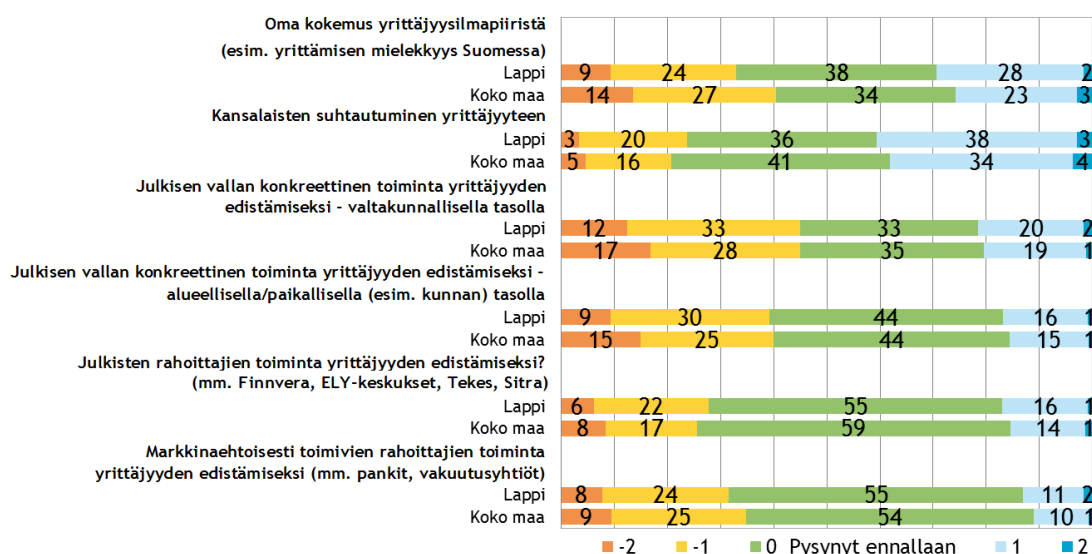
Arviointiasteikko on: -2 = Kehittynyt merkittävästi huonompaan suuntaan, -1 = Kehittynyt jonkin verran huonompaan suuntaan, 0 = Pysynyt ennallaan, 1 = Kehittynyt jonkin verran parempaan suuntaan, 2 = Kehittynyt merkittävästi parempaan suuntaan

Pk-yritysten yrittäjyysilmapiiriä kuvaavista osatekijöistä kansalaisten suhtautumisen yrittäjyyteen arvioidaan koko maan ja Lapin pk-yrityksissä kehittyneen positiivisimmin viimeisen kahden vuoden aikana. Oma kokemus yrittäjyysilmapiiristä sekä julkisen vallan toiminta yrittäjyyden edistämiseksi niin valtakunnallisella kuin alueellisellakin tasolla ovat sen sijaan osatekijöitä, joiden arvioidaan kehittyneen eniten huonompaan suuntaan. Lapissa arvioidaan markkinaehtoisesti toimivien rahoittajien toiminta yrittäjyyden edistämiseksi positiivisemmin kuin koko maassa, arviot muista osatekijöistä ovat pitkälti samansuuntaiset koko maassa ja alueella.

Kuva 19. Arvio yrittäjyysilmapiirin kehityksestä viimeisen kahden vuoden aikana, %

Arviointiasteikko on: -2 = Kehittynyt merkittävästi huonompaan suuntaan, -1 = Kehittynyt jonkin verran huonompaan suuntaan, 0 = Pysynyt ennallaan, 1 = Kehittynyt jonkin verran parempaan suuntaan, 2 = Kehittynyt merkittävästi parempaan suuntaan

SUOMEN YRITTÄJIEN JA ALUEJÄRJESTÖJEN YHTEYSTIEDOT**SUOMEN YRITTÄJÄT**

Mannerheimintie 76 A, 00250 Helsinki
PL 999, 00101 Helsinki
toimisto@yrittajat.fi
puhelin 09 229 221
yrittajat.fi

LAPIN YRITTÄJÄT RY

Valtakatu 51, 53100 Lappeenranta
yrittajat.fi/etelakarjala
puhelin 010 470 1100

ETELÄ-POHJANMAAN YRITTÄJÄT RY

Alvar Aallon katu 3, 60100 Seinäjoki
yrittajat.fi/etelapohjanmaa
puhelin 06 420 5000

ETELÄ-SAVON YRITTÄJÄT RY

Patteristonkatu 2 C, 50100 Mikkeli
yrittajat.fi/etelasavo
puhelin 0500 651 312

HELSINGIN YRITTÄJÄT RY

Urho Kekkosen katu 2 C, 00100 Helsinki
yrittajat.fi/helsinki
puhelin 050 575 2353

HÄMEEN YRITTÄJÄT RY

Sibeliuksenkatu 11 A 1, 13100 Hämeenlinna
yrittajat.fi/hame
puhelin 010 229 0390

KAINUUN YRITTÄJÄT RY

Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani
yrittajat.fi/kainuu
puhelin 010 387 7870

KESKI-POHJANMAAN YRITTÄJÄT RY

Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
yrittajat.fi/keskipohjanmaa
puhelin 06 831 5292

KESKI-SUOMEN YRITTÄJÄT RY

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
yrittajat.fi/keskisuomi
puhelin 010 425 9200

KYMEN YRITTÄJÄT RY

Käsityöläiskatu 4, 45100 Kouvola
yrittajat.fi/kymi
puhelin 05 544 3030

LAPIN YRITTÄJÄT RY

Hallituskatu 26, 2. krs, 96100 Rovaniemi
yrittajat.fi/lappi
puhelin 0400 898 200

PIRKANMAAN YRITTÄJÄT RY

Laukontori, Kehräsaari B, 2. krs, 33200 Tampere
yrittajat.fi/pirkanmaa
puhelin 03 251 6500

POHJOIS-KARJALAN YRITTÄJÄT RY

Linnunlahdentie 2, 80110 Joensuu
yrittajat.fi/pohjoiskarjala
puhelin 050 367 5194

POHJOIS-POHJANMAAN YRITTÄJÄT RY

Isokatu 4, 90100 Oulu
yrittajat.fi/pohjoispohjanmaa
puhelin 010 322 1980

PÄIJÄT-HÄMEEN YRITTÄJÄT RY

Rautatienkatu 20 B, 15110 Lahti
yrittajat.fi/paijathame
puhelin 010 322 4300

PÄÄKAUPUNKISEUDUN YRITTÄJÄT RY

Innopoly 1, Tekniikantie 12, 02150 Espoo
yrittajat.fi/paakaupunkiseudunyrittajat
puhelin 010 422 1400

RANNIKKO-POHJANMAAN YRITTÄJÄT RY

Raastuvankatu 12-14 D, 65100 Vaasa
yrittajat.fi/rannikkopohjanmaa
puhelin 06 356 0800

SATAKUNNAN YRITTÄJÄT RY

PL 45, 28101 Pori
yrittajat.fi/satakunta
puhelin 02 634 9900

SAVON YRITTÄJÄT RY

Asemakatu 22-24, 4. krs, 70110 Kuopio
yrittajat.fi/savo
puhelin 017 368 0500

UUDENMAAN YRITTÄJÄT RY -**NYLANDS FÖRETAGARE RF**

Rantakatu 1, 2. krs, 04400 Järvenpää
yrittajat.fi/uusimaa
puhelin 010 231 3050

VARSINAIS-SUOMEN YRITTÄJÄT RY

Brahenkatu 20, 20100 Turku
yrittajat.fi/varsinaissuomi
puhelin 02 275 7100

FINNVERA OYJ:N JA TOIMIPISTEIDEN YHTEYSTIEDOT

PÄÄKONTTORI FINNVERA OYJ

HELSINKI

Eteläesplanadi 8, PL 1010, 00101 Helsinki
vaihe 029 460 11
www.finnvera.fi

KUOPIO

Kallanranta 11, PL 1127, 70111 Kuopio

TOIMIPISTEET

HELSINKI

Eteläesplanadi 8, PL 1010, 00101 Helsinki

JOENSUU

Länsikatu 15 rak. 3 B, 80110 Joensuu

JYVÄSKYLÄ

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä

KAJAANI

Kauppakatu 1, 87100 Kajaani

KUOPIO

Kallanranta 11, PL 1127, 70111 Kuopio

LAHTI

Laiturikatu 2, 5. kerros, 15140 Lahti

LAPPEENRANTA

Brahenkatu 2, 53100 Lappeenranta

MIKKELI

Jääkärintie 10 A, 2. krs, 50100 Mikkeli

OULU

Sepänkatu 20, 90100 Oulu

PORI

Itäpuisto 7, 5. krs., 28100 Pori

ROVANIEMI

Rovakatu 28, 96200 Rovaniemi

SEINÄJOKI

Frami D, Tiedekatu 2, 60320 Seinäjoki

TAMPERE

Hämeenkatu 9, PL 559, 33101 Tampere

TURKU

Eerikinkatu 2, 20100 Turku

VAASA

Wolffintie 35, 5. krs, 65200 Vaasa

PIETARIN EDUSTUSTO

FINNVERA PLC

Representative Office in St. Petersburg
Finland House
Bolshaya Konyushennaya St. 8
191186 St. Petersburg, Russia

PL 150, 53501 Lappeenranta
puh. +358 405 088 956

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN JA ELY-KESKUSTEN YHTEYSTIEDOT**TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ**

Aleksanterinkatu 4, 00170 Helsinki
puhelin 029 506 0000
tem.fi

ETELÄ-POHJANMAAN ELY-KESKUS

Alvar Aallon katu 8, 60100 Seinäjoki
puhelin 0295 027 500
ely-keskus.fi/etela-pohjanmaa

ETELÄ-SAVON ELY-KESKUS

Jääkärintie 14, 50100 Mikkeli
puhelin 0295 024 000
ely-keskus.fi/etela-savo

HÄMEEN ELY-KESKUS

Kirkkokatu 12, 15140 Lahti
Hämeenlinnan toimipaikka
Birger Jaarlin katu 15, 13100 Hämeenlinna
puhelin 0295 025 000
ely-keskus.fi/hame

KAAKKOIS-SUOMEN ELY-KESKUS

Salpausselänkatu 22, 45100 Kouvola
Lappeenrannan toimipaikka
Kauppakatu 40 D, 53100 Lappeenranta
puhelin 0295 029 000
ely-keskus.fi/kaakkois-suomi

KAINUUN ELY-KESKUS

Kalliokatu 4, 87100 Kajaani
puhelin 0295 023 500
ely-keskus.fi/kainuu

KESKI-SUOMEN ELY-KESKUS

Gygnaeuksenkatu 1, 40100 Jyväskylä
puhelin 0295 024 500
ely-keskus.fi/keski-suomi

LAPIN ELY-KESKUS

Hallituskatu 3 B, 96100 Rovaniemi
Kemin toimipaikka
Asemakatu 19, 94100 Kemi
puhelin 0295 037 000
ely-keskus.fi/lappi

PIRKANMAAN ELY-KESKUS

Pellavatehtaankatu 25, 33100 Tampere
Yliopistonkatu 38 (Attila), 33100 Tampere
puhelin 0295 036 000
ely-keskus.fi/pirkanmaa

POHJANMAAN ELY-KESKUS

Hovioikeudenpuistikko 19 A, 65100 Vaasa
Kokkolan toimipaikka
Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
puhelin 0295 028 500
ely-keskus.fi/pohjanmaa

POHJOIS-KARJALAN ELY-KESKUS

Kauppakatu 40 B, 80100 Joensuu
puhelin 0295 026 000
ely-keskus.fi/pohjois-karjala

POHJOIS-POHJANMAAN ELY-KESKUS

Veteraaninkatu 1, 90100 Oulu
puhelin 0295 038 000
ely-keskus.fi/pohjois-pohjanmaa

POHJOIS-SAVON ELY-KESKUS

Kallanranta 11, 70100 Kuopio
puhelin 0295 026 500
ely-keskus.fi/pohjois-savo

SATAKUNNAN ELY-KESKUS

Valtakatu 12 B, 28100 Pori
puhelin 0295 022 000
ely-keskus.fi/satakunta

UUDENMAAN ELY-KESKUS

Opastinsilta 12 B, 5. krs, 00520 Helsinki
puhelin 0295 021 000
ely-keskus.fi/uusimaa

VARSINAIS-SUOMEN ELY-KESKUS

Itsenäisyydenaukio 2, 20800 Turku
puhelin 0295 022 500
ely-keskus.fi/varsinais-suomi

Julkaisija: Suomen Yrittäjät | Mannerheimintie 76 A, PL 999, 00101 Helsinki
puhelin 09 229 221 | toimisto@yrittajat.fi | www.yrittajat.fi